

BIJLAGE 5: TOELICHTING TERMINOLOGIE

Gewasbeschermingsmiddelen/pesticiden/bestrijdingsmiddelen

Pesticiden worden gebruikt tegen schadelijke en ongewenste organismen. Ze worden ook wel bestrijdingsmiddelen genoemd. Onder pesticiden vallen zowel gewasbeschermingsmiddelen als biociden. Gewasbeschermingsmiddelen worden ontwikkeld voor de land- en tuinbouw om gewassen te beschermen tegen schade door onder meer insecten, bacteriën en schimmels. Biociden zijn bestrijdingsmiddelen die buiten de land- en tuinbouw worden ingezet. Bijvoorbeeld door consumenten om insecten te doden of een tuinterras onkruidvrij te maken. Of voor desinfectie in ziekenhuizen of voor bijvoorbeeld de schoonmaak.

In dit raadsvoorstel gaat het voornamelijk over gewasbeschermingsmiddelen, maar soms komt ook een van de andere termen voor.

Lelieteeelt/sierteelt

Bij sierteelt worden volgens de gegevens van het CBS gemiddeld meer gewasbeschermingsmiddelen gebruikt (in kilogram per hectare) dan bij de teelt van veel voedselgewassenⁱ. Met name bij bloem(boll)en. Lelieteeelt staat van alle gewassen wat betreft gebruik in kilogram gewasbeschermingsmiddelen per hectare bovenaan de lijst (uit 2020, CBS): 113,7 kilogram per hectare.ⁱⁱ Daarvan is overigens ongeveer 78 kilogram paraffine-olie. Dit is een middel dat ook in de biologische landbouw is toegestaan, maar wel op de lijst van Zeer Zorgwekkende Stoffen staatⁱⁱⁱ.

Op plaats twee en drie staan chrysanten en rozen, geteeld onder glas, waar respectievelijk 52 en 40 kilogram gewasbeschermingsmiddelen per hectare werd ingezet (zie grafiek verderop). Ter vergelijking: voor tulpen is dit 25,8 kg/ha, voor appels 21,3 kg/ha, voor consumptieaardappelen 7,8 kg/ha en voor prei 5,4 kg/ha.^{iv}

Tijdens de raadsvergaderingen over dit onderwerp is zowel over *sierteelt* als *lelieteelt* gesproken. Over sierteelt is tijdens de raadsvergadering van 13 mei 2024 de vraag gesteld wat daar precies onder valt. Een deel van de raad gaf aan dat het niet de bedoeling was ook de teelt van kamerplanten en vaste planten en dergelijke te verbieden.

Om naar aanleiding van dit raadsvoorstel een besluit te kunnen nemen over de voorgestelde scenario's, is het van belang dat helder is voor welke teelt de regulering geldt. Bij een verbod behoudens vergunning (scenario 3b) wordt nieuwe lelieteelt in heel Weststellingwerf verboden. Vanwege de volgende argumenten heeft het college besloten bij dit scenario te kiezen voor lelieteelt in plaats van sierteelt:

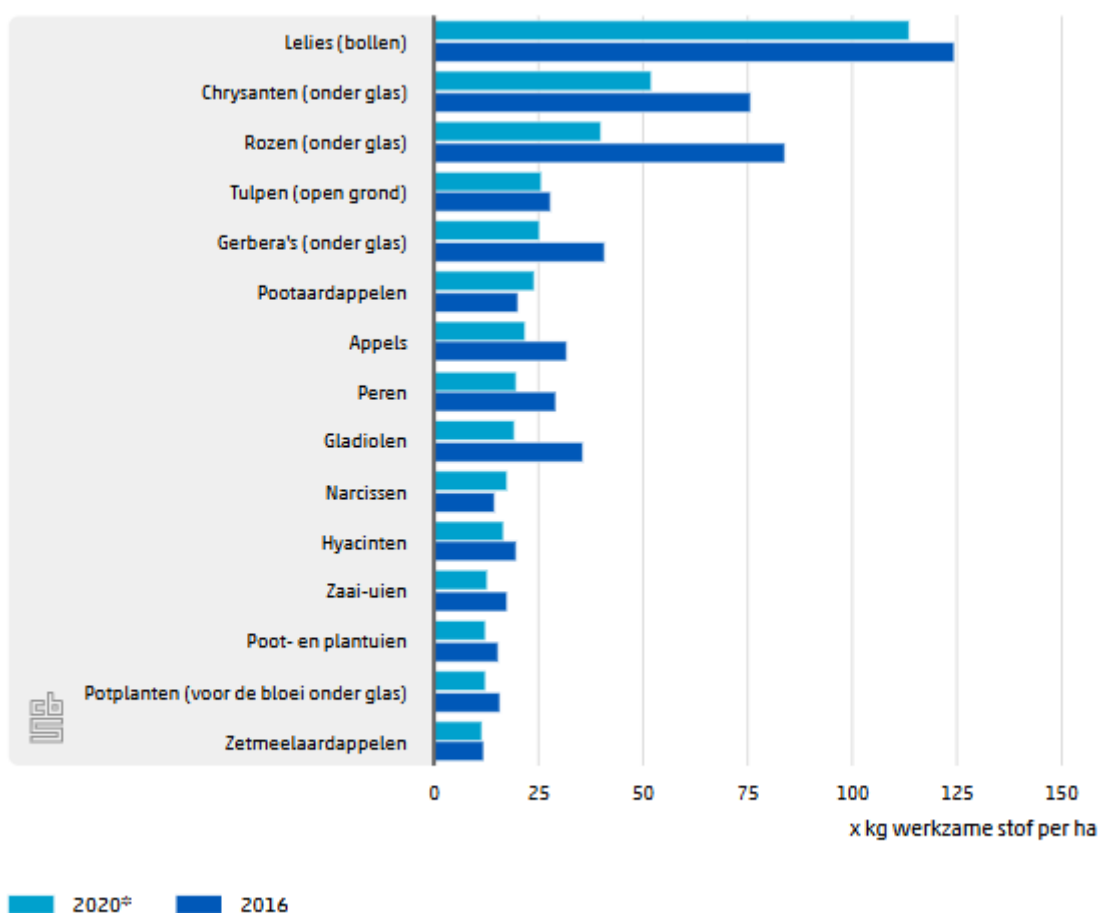
Argumenten:

- Omdat het verbod geldt voor de hele gemeente beperkt dat boeren en tuinders flink. Door het verbod alleen voor lelieteelt te laten gelden, is de beperking minder ingrijpend.
- Lelieteeelt steekt qua gebruik van gewasbeschermingsmiddelen in kilogram per hectare ver boven andere gewassen uit;
- Het reguleren van sierteelt brengt financiële risico's met zich mee voor de gemeente. Bijvoorbeeld het risico op verzoeken om nadeelcompensatie. Het is nog niet precies duidelijk hoe groot deze risico's zijn. Ten eerste omdat er nog een nadeelcompensatie risicoanalyse uitgevoerd moet worden. Ten tweede doordat er nog weinig jurisprudentie is voor gemeenten. Als gemeente stappen zetten om te reguleren betekent pionieren. Door dit scenario in eerste instantie te beperken tot de teelt waarin per hectare de meeste middelen worden gebruikt, zijn de risico's ook beperkter.

Kanttekeningen:

- Lelieteel is een onderdeel van sierteelt. Door alleen de focus daarop te richten is de beperking in het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen minder groot dan bij sierteelt. De bescherming voor de gezondheid en de leefomgeving is daarmee kleiner;
- Omwonenden van bijvoorbeeld de teelt van tulpen, pioenrozen of andere gewassen kunnen zich ook zorgen maken over de effecten van het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen.
- De genoemde hoeveelheden gewasbeschermingsmiddelen per hectare zijn uit 2020. Sindsdien is de afzet van gewasbeschermingsmiddelen in het algemeen verder gedaald (in 2023 met 20% ten opzichte van 2020)^v. Het is mogelijk, maar nog niet duidelijk, dat dit ook geldt voor lelieteelt en andere sierteelt.
- De genoemde gebruikte hoeveelheden gewasbeschermingsmiddelen zijn nationale gemiddelden. Per teler en locatie kan de gebruikte hoeveelheid verschillen.
- Door alleen lelieteelt te verbieden, kan dat tegen het verbod op willekeur ingaan (zie toelichting PlasBossinade, bijlage 11).

Hoogste gebruik gewasbeschermingsmiddelen per hectare¹⁾

*voorlopige cijfers

¹⁾bij gebruik van tenminste één gewasbeschermingsmiddel

Bron: CBS^{vi}

ⁱ [Landbouw gebruikt minder gewasbeschermingsmiddelen | CBS](#)

ⁱⁱ [Landbouw gebruikt minder gewasbeschermingsmiddelen | CBS](#)

ⁱⁱⁱ [Inventarisatie Zeer Zorgwekkende Stoffen in bestrijdingsmiddelen](#)

^{iv} [StatLine - Gewasbeschermingsmiddelen in de landbouw; werkzame stof, gewas, toepassing](#)

^v [Afzet van gewasbeschermingsmiddelen, 2011-2023 | Compendium voor de Leefomgeving](#)

^{vi} [Landbouw gebruikt minder gewasbeschermingsmiddelen | CBS](#)